

A BUDAI VÁR TÖRTÉNETE

Budavár elfoglalása

Mindenütt égtek a tábornizek, nem feküdt le senki. Még nem volt itt az ideje, de már készenlétben állott a hatalmas félkör. A Gellér-hegy lábától a Tabánon, Krisztinavároson, a Vérmezőn keresztül az Orszáig, ott aztán bekanyarodott a Vizivárosba, a Bombatérig. A félkör előtt a rohamszázadok állottak fel. Amikor a hadlesparancsnokok végigjárták a rohamra kész csapatokat, Nagy Sándor tábornok előtt Ghiczy százados lajtorjával a vállán jelentkezett rohamszázada élén.

A vár sötét és csendes volt. Tizenegy órakor ágyújelre hat század honvéd szokatlan nagy lármával támadott, majd visszavonult és ismét csendesség lett. Ez színleges támadás volt.

Végre hajnali három óra lett. Ekkor a felvonult hadsör 220 kürtöse fújta és 400 dobosa pergette a riadót. A honvédek kiáltása túlharsogta.

— Eljen a Hazai Előre!

A rohamszázadok a lajtorjájkkal futva érkeztek a kijelölt várfalhoz. Utánuk megmozdult az egész hatalmas félkörben felállított hadsör. Az ellenállhatatlan lendület magával ragadott mindenkit s a csapatparancsnokok mindenütt előrerohantak. Lajtorján ért a Várba Nagy-Sándor József tábornok, Leiningen-Westenburg Károly ezredes, Máriássy János ezredes, aki fenn, meghalva állott meg az elesett Ghiczy százados mellett. A csapatparancsnokok közül az elsők között volt Asbóth János ezredes, Driquet Péter alezredes, Inkey Kázmér őrnagy. A Don Miguel zászlóalj parancsnoka Burda őrnagy, a résen hatott a Várba, a várbelsőlovarda mellett esett el. A Várban ő volt az első, a várfalon Ghiczy, akik életük árán váltották meg az elsőséget.

A második hadtest a várkertben ért a Várba. Itt a lépcsőzetes magaslatokra egymás vállára állva ugrottak a honvédek feljebb, feljebb. Onnan aztán szuronnal csináltak utat. A harmadik hadtest a Bécsikapú köröndjéről kergette az ellenséget a Vár belsőjébe. A veressapkás harmadik zászlóalj tüzte itt ki a bástyára a nemzetiszínű lobogót. Tóth Gábor hadnagy, aki itt elsőnek ért fel, elesett és utána még hu-

sonót veressapkás. Huszonhat ifjú életbe került a Bécsikapura kitűzött nemzeti lobogó. A Kmetty-hadoszlály harmadik rohamra nyitotta meg az utat a vízművekhez és az ellenség felhúzódtott a Várba. A Várban leginkább a szurony dolgozott. Az ellenség a házakból lökte a tömegesen töduló honvédek. De lassanként szabad volt az út, a falakon már nem volt ellenállás.

Hentzi sorsa

A császári tábornok először a vízművek védőmél volt, majd a Lánchíd-főhöz ment. Ide hozzák azt a hírt, hogy a Fehérvárikapú körül, a bástyafalakon vannak a honvédek. Hentzi a parancsnokságot Alnoch ezredesre bízta, s ő felment a Várba. A varasdi határőrök néhány száz embere élén a Díszterén szembeszállt a honvédekkel. Abban a pillanatban, amikor tüzet vezé-

nyelt, kezéből kiejtette kardját és özszereskadt, Golyó találta. A varasdi határőrök sétszaladtak, csak tisztjei maradtak mellette és a közelbe zárdába vitték. Rónay János honvéd-főhadnagy utánuk ment s mivel az orvosok szerint a tábornok veszély nélkül szállítható volt, hordágyra tette és horvát katonákkal — immár foglyokkal, a foglyot — átvitette a parancsnokság épületébe. Ezután Nagy-Sándor még egy jelentést küldött Görgeinek.

„A Vár az őrséggel együtt — Hentzi tábornok halálosan megsebesülve — teljesen határmunkban van. Nagy Sándor.”

Ekkor robbanás rázta meg a Várat. Alnoch ezredes látva a vereséget, s hogy a honvédek már a Várban vannak, Hentzi parancsára levegőbe akarta röpíteni a Lánchidat. De a merénylet nem sikerült, a robbanás őt ölte meg.

H. I.